etiam quia ea *l. 5.* dicitur poſſe teſtari, ac ſi extra patriam poteſtatem eſſet; ſed ſi eſſet extra patriam poteſtatem, poſſet etiam de uſufructu illius tertiæ partis teſtari. Et ideo hanc partem ſuſtinent *Anton. Gomez l. 6. Tauri nu. 15. Menchaca de ſucceſſ. progreſſ. lib. 1. §. 1. nu. 31. Cervant. l. 5. Tauri n. 47. Azebedo l. 4. num. 12. & 13. tit. 4. lib. 5. novæ recopil. Molina Societatis JESU tom. 1. de juſt. diſp. 232. col. 4. verſ. ab effectu tamen.*

42 Sed dicendum eſt, non poſſe teſtari, niſi de tertia parte quoad proprietatem; quare fruetur pater, dum ſuperſtes fuerit, uſufructu illius tertiæ partis, & eo mortuo pertinebit ad illum, cui filius reliquerit proprietatem. Ducor primò, quia ſtatutum permittens filiofamilias teſtari, intelligendum eſt abſque uſusfructus paterni præjudicio, ut optimè docent *Bald. l. ſi quæramus, in fin. ff. de teſtament. Imola cap. quia ingredientibus num. 28. de teſtament. Guillelmus Benedict. c. Raynutius verb. matrem, num. 24. de teſtament. Franc. rubr. de teſtament. in 6. num. 45. Pinel. l. 1. p. 1. num. 44. C. de bonis matern. Cephalus conſ. 156. num. 37. vol. 2.* Ergo lex illa regia, permittens ei teſtari, eſt intelligenda abſque hujus uſusfructus præjudicio. Secundò, quia cum illa lex ſit juris antiqui correctiva, quod filiofamilias denegabat teſtandi de adventitiis poteſtatem etiam patre conſentiente, *l. qui in poteſtate, ff. de teſtament. & §. 1. inſtit. quibus non eſt permiſſ. fac. teſtament.* eſt reſtringenda, ut in quantum fieri poſſit, minus illud lædat, eo vel maximè quod ſit etiam in patris præjudicium. Ergo non eſt extendenda, ut liceat etiam de uſufructu teſtari, ſed potius ad ſolam proprietatem reſtringenda eſt. Quare, dum concedit filiofamilias poteſtatem illam teſtandi, ac ſi eſſet ſui juris, ſenſus eſt, patriam poteſtatem nulli obſtaculo ei eſſe quoad teſtandi poteſtatem, ſed poſſe ea non obſtante teſtari, ac ſi extra illam eſſet. Non autem eſt dicendum, ut intelligatur licere quoque teſtari quoad uſumfructum. Quia tunc duo ſpecialia inducerentur contra regulam traditam *l. 1. C. de dot. promiſſ.* Prius, ut filiofamilias liceret de adventitiis teſtari. Poſterius, ut id quoque liceret in uſusfructus paterni præjudicium. Tandem, quia, nec filius ſui juris effectus, ut Epiſcopus, poteſt teſtari de bonis adventitiis, quorum pater ante dignitatem uſumfructum acquiſierat, cùm ille uſusfructus adhuc ſit patris, ut probavimus *num. 26.* Ergo quamvis lex concedit filiofamilias teſtari, ſicut ſi eſſet ſui juris effectus, non inde ſequitur, ut id poſſit in præjudicium uſusfructus paterni. Et ideo in terminis hujus legis hanc ſententiam ſuſtinent *Peralta rubr. ff. de hæred. inſtit. num. 181. Anton. Gomez* ſibi contrarius *l. 48. Tauri num. 7. Alvaradus de conjectura mente teſtatoris lib. 2. c. 7. in princ. num. 8. Tello l. 5. Tauri num. 5. Molina lib. 2. de primog. cap. 9. numer. 22. & 23. Pelaez de majoratu, in priori edit. 1. p. q. 1. num. 46. Rojas epitome ſucceſſ. cap. 29. num. 25. Perez l. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. fol. 111. & Addition. ad Seguram l. Imperator, nu. 78. ff. ad Trebell. Caldas l. ſi curatorem verb. læſis, num. 152. C. de in integrum reſtit. Mendez l. cùm oportet 2. p. num. 130. C. de bonis, quæ liberis Matienzo lib. 5. recopilat. titul. 4. gloſſ. 3. num. 3. & l. 1. tit. 8. gloſſ. 3. num. 18. Avendano junior l. 5. Tauri, gloſ. final. num. 1. Azebedo* ſibi contrarius *l. 1. tit. 8. num. 55. lib. 5. recopil. Cornejo addit. ad Anton.* Gomez *l. 6. Tauri num. 14. Morquechus de diviſ. bonor. l. 4. c. 4. num. 26. Guttierez quæſt. pract. lib. 2. q. 40. n. 4. Molina Societatis JESU* ſibi contrarius *tom. 1. de juſt. diſput. 138. col. 2. verſ. in regno vero, Manuel quæſt. regular. tom. 3. qu. 16. art. 4. Spino ſpecul. teſtament. gloſſ. 4. rubrica, nu. 16. & gloſſ. 9. principali nu. ult. & Caſtillo de uſufruct. lib. 1. c. 63. in fin.* quamvis dicat rem eſſe dubiam, ait durum eſſe, in judicando, & conſulendo ab hac ſententia recedere.

43 Addit *Alvaradus eodem num. 8.* integrum eſſe huic filiofamilias teſtari etiam de uſufructu ad pias cauſas pro anima, & conſcientiæ exoneratione. Quia onus adminiſtrandi neceſſaria perſonæ filii incumbit patri: & quia favore animæ defuncti multa permittuntur. Sed dicendum eſt, pro exoneratione conſcientiæ, & reſtituendis malè ablatis non dubium eſſe, quin poſſit filius non in ſolo bonorum tertio, ſed in tota hæreditate gravare patrem, quia, cum non ſint bona filii, niſi deducto ære alieno *l. ſubſignatum, §. bona, ff. de verb. ſignific.* debita ex toto acervo hæreditatis extrahenda ſunt, ſicut, & debita parentis ex tota filiorum hæreditate. Sed tunc demum tenebitur pater ea ſolvere, ſi legitimè ei conſtet: cùm dictis filii etiam juratis non teneatur in ſui præjudicium credere, juxta doctrinam *Bart.* communiter receptam *l. cùm quis decedens, §. codicillis, nu. 3. ff. de legat. 3.* ubi tradit confeſſionem teſtatoris etiam juratam non probare in ſui præjudicium, nedum tertii. Et quando eſt in præjudicium, nedum tertii, ut legitimæ debitæ filii, tenet multos allegans *Guttierez de jurament. 1. p. c. 5. n. 21. 22. & 23. quæſt. pract. lib. 3. q. 96. num. 5.* Et cùm pater ſit creditor reſpectu etiam uſusfructus illius tertii, non tenebitur ei in ſui præjudicium credere. Quod in foro conſcientiæ temperandum eſt, niſi eæ adſint conjecturæ, ut pater certo credat filium vera aſſerere. Sicut docent Doctores communiter de filio, cui mater aſſerit ex adulterio ſe illum concepiſſe, non teneri credere, niſi eæ adſint conjecturæ, ut ſibi merito perſuadeat, matrem verum dicere. Quoad reliqua autem legata pia, caret fundamento dicere, poſſe gravari patrem in ſuo uſufructu; ſed in ſolis funeris expenſis poteſt, ad quas pater tenebatur ex ſuis bonis, ſi nulla filii extarent. Ut autem poſſit filius obligare patrem ad conſentiendum legata illius tertiæ bonorum partis ſtatim ſolvi, id medium eſſe poteſt, ut proprietatem alicujus partis illius tertii leget patri ea conditione, ut permittat alia legata impleri ſtatim in præjudicium ſui uſusfructus, ut bene dixit *Manuel num. præced.* allegatus. Verùm non ſufficit ad hoc filium legaſſe patri aliqua partem illius tertii, ut cenſeatur ob id gravare patrem ad conſenſum hunc præſtandum, ſed oportet, ut id exprimat. Quippe in dubio ea voluntas non præſumitur. Et utrumque confirmatur ex doctrina, quam in alio ſimili tradunt *Guttier. lib. 3. practic. quæſt. 57. num. 13. Caſtillo de uſufruct. lib. 1. c. 45. num. 14. & 15.* & alii per eos allegati, nempe, quamvis legatum uſusfructus omnium bonorum relictum uxori à conjuge habente deſcendentes legitimos, valeat in ſola quinta bonorum parte, de qua in eorum præjudicium poterat diſponere: at poteſt pater legare proprietatem quinti illis deſcendentibus, cum hoc onere, ut conſentiant uxorem percipere omnium aliorum bonorum uſumfructum; & ſic is uſusfructus compenſabitur cum illo legato. Nec vir legans proprietatem quinti deſcendentibus cenſebitur eam compenſationem velle, niſi manifeſte ejus voluntas conſtet.

44 Hactenus dicta ſunt de acquiſitis ante religionis ingreſſum: nam de acquiſitis poſt profeſſionem nullus dubitat, quem viderim, ſed omnes affirmant ea eſſe quaſi caſtrenſia, acquirique monaſterio quoad proprietatem & uſumfructum, ut ſi filiusfamilias jam profeſſus ſuccedat in bona materna, aut aliquid acquirat: tum quia, cum acquiſitionis tempore ſit extra patriam poteſtatem conſtitutus, nequit pater illum uſumfructum in eis bonis acquirere, quippe qui eſt patriæ poteſtatis effectus: tum etiam, quia profeſſi gaudent hoc clericorum privilegio, quod eſt, ut omnia poſt clericatum acquiſita ſint quaſi caſtrenſia, juxta dicta *n. 31.* & probavimus *n. 46.* Atque ita docent *Abbas cap. in præſentia, num. 56. de probat. & ibi Pariſ. numer. 156. Berojus nu. 528. Sylveſt. verb. clericus, 4. q. 14. num. 10. verb. religio 6. q. 1. dicto 5. Roſel. verb. clericus 4. in fine, & verb. legare nu. 18. Angel. verb. religioſus, num. 56. Tabien. verb. religio q. 36. n. 37. Mendez l. cum oportet, 2. p. num. 129. C. de bonis, quæ liberis, Caſtillo de uſufruct. l. 1. c. 65. in fine, Azor. tom. 1. inſt. moral. lib. 12. c. 8. q. 9. Molina tom. 1. de juſt. diſp. 140. col. 5. verſ. hoc tamen fundamento, Lælius Zecchius 2. p. ſuæ ſummæ, cap. 8. n. 7. Sayro theſauro caſuum, tom. 2. l. 9. c. 7. n. 9.*

45 Atque de religioſis Societatis JESU, qui vota biennii in ea emiſere, dicendum eſt, bona per ipſos acquiſita poſt ea vota eſſe quoque quaſi caſtrenſia. Quia cum veri religioſi ſint, comprehenduntur quoque nomine clericorum, juxta dicenda *numer. ſequenti.* Præterea, quia ſunt quoque extra patriam poteſtatem per illa vota conſtituti, ut probavimus ſupra.

46 Immo & bona acquiſita per cujuſcumque religionis novitios exiſtimo quoque gaudere eodem privilegio, ut ſint quaſi caſtrenſia, quamvis neminem de hoc differentem invenerim. Ducor, quia id privilegium conceditur acquiſitis per quoſcumque clericos etiam ſolius primæ tonſuræ, ut probavimus *nu. 33.* At clericorum nomine in favorabilibus comprehenduntur omnes, qui non ſunt laici, ut tradunt *Abbas rubr. de vita, & honeſtate clericor. num. 4. Roſel. Sylveſt. Angel. Tabien. verb. clericus, 1. ſtatim in princip.* At novitios conſtat non eſſe laicos. Præterea, quia omnes gaudentes privilegio fori dicuntur perſonæ eccleſiaſticæ, ut tradit *Decius c. Eccleſia ſancta Maria, in nova edit. nu. 29. de conſtit.* At novitios potiri fori privilegio ſatis probavimus ſuprà: & ideo dicuntur perſonæ eccleſiaſticæ. At *Navar. comment. 2. de regular. num. 55.* ait hoc privilegium concedi clericis, & eccleſiaſticis. Et quamvis obſcurè, tenet *Palud. 4. d. 38. q. 3. art. 1. num. 8. concl. 4.* referens enim quoſdam ſentire ſolos Doctores, & advocatos habere quaſi caſtrenſe, ſic patrem poſſe uſque ad profeſſionem revocare libros filii, ſubdit probabilius eſſe, ut tyro, & armiger habeant caſtrenſe, ſicut miles, & ſcholaris, quaſi caſtrenſe, ſicut advocatus.

SUMMARIUM.

An uſufructuario quocumque præter patrem profitente, tranſeat uſusfructus ad monaſterium? refertur quædam ſententia, numero 47.

Explicatur ſententia auctoris, & quamdiu duret ille uſusfructus, num. 48.

An jus uſusfructus, an ipſius ſola commoditas tranſeat in monaſterium? refertur quædam ſententia, num. 49.

Explicatur ſententia auctoris, num. 50.

Quid de uſufructu temporali, an pereat morte monachi contingenti ante id tempus, num. 51.

Decimæ pretii rei, in qua eſt cenſus perpetuus, vendita aut res illa cadens in commiſſum, an pertineat ad monaſterium uſufructuarium, aut capellanum, qui ratione capellaniæ potitur fructibus illius cenſus, an potius ad proprietarium? num. 52.

An profeſſione religioſi in monaſterio ſuccedendi incapaci, & votis biennii, aut coadjutorum formatorum in Societate JESU extinguantur uſusfructus? num. 53.

Quid de annuo legato relicto monacho in ſæculo, an ceſſet profeſſione in alia religione, aut in religione incapaci ſuccedendi? num. 54.

An hoc profeſſo in religione incapaci, extinguatur jus uſusfructus, & annui legati ante profeſſionem alienata? num. 55.

An ante profeſſionem in religione capaci, aut incapaci, ſit integrum teſtari de hoc uſufructu, aut annuo legato? num. 56.

An integrum quoque ſit teſtari de fructibus majoratus? numero 57.

An ut hæres excluſo monaſterio in hac ſuccedat, oporteat mentiotionem omnium horum facere in hæredis inſtitutione, & ſi de his teſtetur in religione capaci ſuccedendi, habeantur ſtatim à die profeſſionis, an expectanda ſit mors naturalis monachi? numer. 58.

An ſi quis vendat uſusfructus commoditatem, & poſtea ingrediatur monaſterium incapax ſuccedendi, & ſic pereat uſusfructus teneantur hæredes reſtituere pretium emptori? num. 59.

Quamdiu duret uſusfructus in monaſterio, aut alio hærede, quando eſt relictus alicui pro ſe, & ſuo hærede; & an is uſusfructus finiatur perſona primi hæredis, etſi relictus ſit pro ſe, & ſuis hæredibus? num. 60.

Quamdiu duret in monaſterio uſusfructus relictus monacho jam profeſſo, & an relictus filiofamilias expiret morte patris, aut morte filii? num. 61.

An uſusfructus monaſterio per profeſſionem acquiſitus tranſeat in poſterius monaſterium, ad quod monachus tranſit? Proponuntur probantia partem negantem, num. 62.

Quando eſt acquiſitus ante profeſſionem, tranſit: quod ſi monachus tranſit ad ordinem incapacem ſuccedendi, finitur ejus profeſſione, num. 63.

Quid ſi ſit relictus pro ſe, & ſuo hærede? num. 64.

Quid ſi ſit relictus monacho poſt profeſſionem? num. 65.

Quid ſi ſit relictus tempore novitiatus? num. 66.

47 QUæſtio quarta. An uſusfructus cujuſcumque uſufructuarii præter patris in adventitia filii bona, acquiratur monaſterio per illius monachi profeſſionem. Quidam exiſtimant uſufructum illum non acquiri monaſterio, ſed ipſius religioſi profeſſione extingui, & conſolidari cum proprietate. Ducuntur, quod jus uſusfructus nequeat in monaſterium tranſire, cùm ſit perſonaliſſimum, ac ita perſonæ uſufructuarii cohærens, ut nec ceſſione, nec alio modo in aliam tranſire poſſit, ut probavimus *num. 5. 14. & 15.* ac proinde nequit in monaſterium tranſire: nec etiam poteſt in monacho manere, utpote qui per profeſſionem redditus eſt incapax cujuſcumque proprii habendi. Ergo neceſſariò fatendum eſt jus illud extingui. At jure illo extincto nequit ejus commoditas perſeverare, utpote quæ ab illo dependet, & eo extincto petit, ut explicuimus *n. 18.* Secundò, quia ſi tranſiret in monaſterium, eſſet duraturum centum annis, ut durare uſumfructum Eccleſiæ relictum diximus *numer. 5.* cùm tamen omnes uſumfructum extingui morte monachi fateantur. Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent *Gloſ. c. ſi qua mulier verb. non extantibus in fine 19. q. 3. Cevallos in ſuis q. communibus, q. 64. in fine.* Sed falsò allegat pro ſe *Cynum, Jaſonem, Salycetum authentic. ingreſſi C. de ſacroſanctis Eccleſiis.* Eamdem ſententiam debet conſequenter loquens tenere *Fachineus in controverſ. juris lib. 9. c. 12. verſ. ego puto.* Nam eadem ratione probat uſumfructum paternum extingui patris profeſſione: quare cùm ille æquè idem probet in aliis uſufructuariis, tenetur conſequenter de illis idem aſſerere.

48 Cæterùm dicendum omninò eſt, uſufructum illum minimè extingui, ſed acquiri monaſterio, dum profeſſus ille naturaliter vixerit, ac naturali ejus morte extingui. Ducor, quod *auth. ingreſſi C. de ſacroſanct. Eccleſ.* decidatur, omnia bona, jura, & actiones monachi tranſire in monaſterium ipſa profeſſione, nec ibi, nec in aliquo alio textu excipiatur uſusfructus, nec prior ratio contraria id perſuadeat, ut explicabimus duplici *nu. ſequenti.* Nec etiam id ſuadet poſterior, quia optimè reſpondet *Joan. And. Addition. ad Speculatorem* ſtatim allegandus, uſumfructum relictum directè Eccleſiæ durare centum annis; ſecus quando non directè, ſed Eccleſia ſuccedit in jus alterius, tunc enim tamdiu durabit, quamdiu vixerit ille in cujus jus ſuccedit. Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent *Gloſſ. d. authen. ingreſſi verb. dedicant. & ibi Odofred. num. 10. Cynus num. 12. Bartol. in 1. lectura, num. ult. & in 2. nu. 22. Bald. num. 31. Bellapert. col. 8. verſ. ſed pone in difficiliori Dec. ad fin. Paul. nu. 26. Alberic. num. 22. Jaſon num. 48. Salycetus num. penult. q. 7. Roſel. num. 18. Signorol. num. 28. idem Bart. authen. idem eſt in princip. n. 1. Angel. n. 1. idem Alberic. l. final. n. 3. C. de Epiſc. & cleric. Azor. ſum. in rub. pandectar. tit. quibus modis uſusfruct. & uſus amitt. nu. 2. idem Bald. inſtit. de uſufruct. §. finitur in fine, Archid. c. ſi qua mulier, n. 4. 19. q. 3. Specul. tit. de ſtatu monach. §. a nico, nu. 52. q. 46. & ibi Joan. And. in addition. l. M. verb. in monaſterium, Idem Joan. Andr. cap. in præſentia num. 16. de probat. & ibi Innocent. num. 5. Hoſtienſis num. 8. Anton. num. 23. Anchar. num. 21. Dec. in nova edit. num. 257. Bellamer. nn. 16. Pariſ. num. 163. idem Anchar. conſ. 396. num. 3. in fine, Abb. c. final. num. 2. de pignor. Henric. ibi num. 5. Ruin. l. gallus, §. & quid ſi tantum, nu. 10. ff. de liber. & poſth. & ibi Crottus n. 39. Fortun. num. 66. Imola l. cum filio, num. 8. ff. de legat. 1. Berojus conſ. 29. num. 4. vol. 1. Gigas de penſion. q. 57. nu. 5. & 9. Guid. Pap. q. 477. nu. 44. & 595. nu. unic. Gambar. de auctoritate legati de latere, l. 7. nu. 735. Hippolyt. ſingular. 667. nu. 1. Guillelmus Benedictus c. Raynutius verb. teſtatore itaque mortuo el 1. num. 298. de teſtament. Bernardus Diaz regula 294. n. unic. Roſel. verb. donatio 1. n. 44. Angelus religioſus n. 52. & verb. hæreditas n. 20. Sylveſt. verb. religio 6. q. 1. dicto 2. & verb. hæreditas n. 1. q. 7. & verb. religio nu. 21. Tabiena verb. hæreditas qu. 14. n. 15. & verb. religio q. 34. n. 35. Navar. comment. 2. nu. 38. de regular. Suarez allegat. 20. nu. 20. Gomez Arias l. 46. Tauri paulo poſt princ. Cov. c. 2. n. 9. de teſtament. Anton. Gomez l. 48. Tauri nu. 8. Villalobos in ſuis communibus litera M. verb. monachus num. 178. Mantic. de conjectur. ult. volunt. libr. 11. tit. 19. nu. 28. Angul. de meliorat. l. 1. gloſ. 3. n. 25. Cald. de nominat. emphyteot. c. 6. n. 14. & l. ſi curatorem verb. læſis nu. 142. C. de integr. reſtitut. Spino ſpecul. teſtam. gloſ. 12. principali, n. 21. Tapia d. auth. ingreſſi verb. ſua c. 17. à n. 1. uſque ad 6. Caſtillo de uſufruct. lib. 1. c. 64. n. 3. Benedictus Ægid. l. 1. p. 3. §. 2. nu. 9. & 10. C. de ſacroſ. Eccleſ. Parlador. in ſequicentur. quotidianar. different. different. 73. §. 1. ad finem, Molina tom. 1. de juſt. diſp. 9. col. antepenul. verſ. dubium ulterius eſt. Azor. tom. 1. inſtit. moral. l. 12. c. 8. q. 2. Sayro in clavi regia, lib. 9. c. 7. n. 8. dub. 6. Graff. 2. p. deciſ. lib. 3. c. 19. n. 13. Lælius Zecchius de Repub. eccleſ. tit. de regular. c. 3. num. 14. ampliat. 2. Rebell. de juſtit. p. 1. lib. 1. q. 7. ſect. 2. n. 21. Calganetus de condit. & demonſtrat. p. 1. c. 31. q. 18.* Hæc tamen ſententia intelligenda eſt, quando monachus non diſpoſuit aliter ante profeſſionem: quando enim aliter diſpoſuit, ſervabitur ea diſpoſitio; ſicut etiam idem in ſucceſſione in alia monachi bona contingit, ut benè ait *Rebell. eod. n. 21.* Qualiter autem liceat de hoc uſufructu teſtari, explicabimus à *num. 55.*

49 Sed magnum faceſſit negotium in enodando modo, quo uſusfructus in monaſterium tranſire valeat: urget enim ratio prior propoſita *num. 47.* quæ fortiter probat nec uſumfructum, nec ejus commoditatem tranſire poſſe in monaſterium. Et ideo duplex eſt hoc enodandi modus. Prior jus uſusfructus manere in monacho, commoditatem autem ejus tranſire in monaſterium. Nec obſtat monachum juris cujuſcumque proprii retinendi eſſe incapacem, quia id verum eſt, ut ejus commoditate fruatur: ſecus autem in monaſterii utilitatem, quod ſolum ea uſusfructus commoditate potiturum eſt: & ſic ſatisfit rationi contrariæ. Et ita docent *Cynus authent. ingreſſi, n. 12. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & ibi *Bellapertic. col. 8. verſ. ſed pone in difficiliori Bart. in 2. lectura n. 42. Bald. n. trigeſimoprimo, Salycetus n. penult. q. 7. Signorolus n. 28. Anton. c. in præſentia, n. 23. de probat. Covar. Anton. Gomez Tapia num. 4. Molina, Sayro, Lælius Zecchius, Graff. Rebell.* ubi allegati ſunt *num. præcedenti.*

50 Poſterior modus, qui mihi placet, ait, jus uſusfructus, atque ejus commoditatem tranſire in monaſterium, ac nihil apud monachum remanere. Ducor, quia nequit dici jus aliquod in monacho remanere etiam ad monaſterii utilitatem; quippe profeſſione redditur cujuslibet dominii acquirendi, aut retinendi ſive in ſuam, ſive in monaſterii utilitatem incapax, alias poſſet dici eum manere dominum totius patrimonii in ſæculo poſſeſſi, non in ſuam, ſed in monaſterii utilitatem: quod nemo ſanæ mentis dicet, ſed monaſticæ profeſſioni id dominium adverſari. Nec obſtat ratio contraria, quia quamvis ex uſufructuarii voluntate nequeat jus uſusfructus in alium transferri, poteſt tamen ex domini proprietatis conſenſu, ut diximus *n. 5.* & à fortiori id poterit ex juris auctoritate, quia in hoc eventu omnia monachi jura transferuntur in monaſterium *authent. ingreſſi C. de ſacroſ. Eccleſ.* & conſequenter etiam jus uſusfructus. Nec hoc eſt novum in jure, ſed idem erat in filiofamilias adeunte hæreditatem. Jus enim hæreditarium, quod merè perſonale eſt, cum juribus directis acquirebatur patri, & apud filium remanebat ſolum nudum facti nomen, juxta plenè notata *l. cum filio, delegat. 1.* Quod ſi replices, inde ſequi fore, ut illud uſusfructus jus non pendeat à monachi vita, ſed duret centum annis, quod adverſatur dictis *num. 48.* quia (ut *num. 19.* probavimus) uſusfructus de conſenſu domini in alium translatus non pendet à vita transferentis, ſed cenſetur novus conſtitutus in eo, in quem translatus eſt, ab ejuſque vita pendens; facilè reſpondetur, id fallere in hoc eventu, quod jura non tranſtulerint hoc uſusfructus jus directè in monaſterium, atque ejus contemplatione, ſed in conſequentiam, translatione perſonæ monachi, ac ejus contemplatione, ac ſubinde ab ejus vita pendet. Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent *Bart. ea auth. ingreſſi in 2. lectura, nu. penult. & ult. Paulus ibi num. 26. Roſella num. 18. Gomez Arias l. 46. Tauri paulo poſt princip.*

51 Atque idem prorſus dicendum eſt de uſufructu, qui ad certum tempus erat relictus in ſæculo illi monacho, quamvis enim temporalis ſit, perit morte monachi decedentis ante id tempus finitum, juxta ea, quæ diximus *numer. 10.*

52 Hinc deducitur, uſufructu cenſus perpetui in aliqua re conſtituti, translato in monaſterium, ſi res illa poſtea vendatur, laudemium, id eſt, decimam pretii partem debitam ratione cenſus perpetui, non ſpectare ad dominium proprietatis illius cenſus, ſed ad monaſterium uſufructuarium: at rem illam cadentem in commiſſum pertinere ad dominum proprietatis cenſus manente integro, & illæſo illius rei uſufructu, quia ad monaſterium pertinebat. Et ſimiliter dicendum eſt, ſi ille cenſus eſſet reditus alicujus capellaniæ in ea re inſtitutæ: laudemium enim ex rei illius venditione debitum pertinebit ad capellanum, utpote qui uſufructu illius cenſus potitur; at ea res cadens in commiſſum pertineret ad proprietatis dominum. Ratio differentiæ eſt, quod laudemium ſit fructus illius cenſus: omne

enim emolumentum proveniens ex re uſufructuaria, dicitur fructus illius, & pertinet ad uſufructuarium, *l. item ſi fundi, ff. de uſufruct.* res autem cadens in commiſſum ſit proprietas; & ideo illud ad uſufructuarium, hoc autem ad proprietarium pertinet. Atque ita laudemium illud pertinere ad uſufructuarium, & non ad proprietarium, tradunt *Alberic. rubr. C. de uſufructu num. unico, quæſt. ſecunda, Joan. Andr. Addition. ad Specul. tit. de emphyt. §. nunc aliqua qu. 93. in fine, num. 116. verb. qui tabernas Oldrad. toto conſ. 24. Jaſon l. fin. num. 46. qu. 5. C. de jure emphyt. Guid. Pap. q. 477. nu. 2.* & alios allegans *Tiraquel. de retractu lignagier. §. fin. num. 106. Guillelmus Benedict. cap. Raynutius verb. cætera bona, num. 33. de teſtament. Socin. junior. conſ. 70. num. 31. lib. 3. Bellon. conſ. 6. num. 16. Sylveſt. verb. emphyteoſi qu. 22. num. 30. Julius Clar. lib. 3. receptar. §. emphyteoſis, q. 23. in fine, Amad. de Aponte in qu. laudemialibus q. 20. Molina tomo 2. de juſt. diſp. 459. col. antepenult.* At rem cadentem in commiſſum pertinere ad proprietarium tradunt *Oldrad. conſ. 40. Joan. Andr. Alberic. qu. 2. Jaſon, Guido Pap. n. 3. Guillelmus Benedict. Sylveſt. Amad. a Aponte ibidem.* Quare minus bene *Tabiena in ſumma verb. emphyteoſis, quæſt. 30. numer. 31. in fin.* & aliqui quos refert *Guid. Pap. ea q. 477. num. 11.* dicunt id laudemium pertinere ad dominum.

53 Sententia autem hæc, ut uſusfructus, quem monachus in ſæculo habebat, non expiret profeſſione monachi, limitanda eſt, quando religio eſt ſuccedendi capax. Nam profeſſione emiſſa in religione ſuccedendi incapaci, ſtatim extinguitur uſusfructus, & conſolidatur cum proprietate. Hanc limitationem negat *Speculator tit. de ſtatu monach. §. unic. n. 7. q. 3.* & generaliter de quibuſcumque profeſſi bonis in ordine Minorum, docet pertinere ea ad monaſterium. Et in ſpecie de uſufructu tenet *Guid. Pap. deciſ. 595. n. unic.* quia id cenſetur potiùs legatum alimentorum, cujus eſt incapax frater Minor. Sed alii, ut *Cevallos in ſuis quæſt. communibus, q. 64. in fin. Manuel quæſt. regular. tom. 3. q. 16. art. 5. paulo poſt princ.* dicunt tunc non extingui, nec pertinere ad monaſterium, ſed tranſire ad hæredes ab inteſtato illius monachi, dum ipſe naturaliter vivit, ſicut & reliqua illius bona ad ipſos tranſeunt. Neuter tamen id probat, ſed *Cevallos* alios auctores allegat. At id probari poteſt ex ſententia illorum, quos retulimus hoc libro ſuprà, qui aſſerunt hujuſmodi profeſſionem non æquiparari morti naturali, atque ideo teſtamentum ante hanc profeſſionem factum, non exequendum, donec mors naturalis profeſſi ſequatur, & interim hæredes ab inteſtato potituros illis bonis. Sed prædicta limitatio eſt amplectenda, quia ea profeſſio comparatur morti naturali quoad omne ſuccedendi jus, ut probavimus cum multò receptiori ſententia ſuprà. Præterea, quia eſt uſusfructus natura, ut ejus jus tranſire in alium nequeat, niſi ex conſenſu proprietarii, aut legis diſpoſitione, ut diximus *num. 50.* At hic non adeſt conſenſus domini proprietatis, ut conſtat: nec legis diſpoſitio, cum nulla allegetur diſponens jus hoc tranſire ad hæredes, quinimò ea eſt uſusfructus natura, ut ad hæredes non tranſeat. Nec dicendum eſt, id jus perſeverare in monacho, & commoditatem tranſire in hæredes: quia *numer. 50.* id in aliis quoque religionibus reprobavimus, nedum in hac, ubi multo ſtrictior eſt paupertas. Tandem, quia *inſtit. de uſufruct. §. fin.* decernitur uſumfructum extingui capitis diminutione, eo quod ex tunc uſufructuarius ſit incapax: nec debet tranſire ad fiſcum, qui ejus eſt hæres. Ergo ſimiliter extinguetur hac profeſſione, qua monachus redditur omnino incapax habendi proprii in communi, & in particulari, nec ad hæredes tranſibit. Et ideo hoc ſuſtinent *Angel. verb. religioſus, num. 52. Sylveſt. verb. religio 6. qu. 1. dicto 2. Tabiena verb. religio quæſt. 34. numer. 35. Sayro in clavi regia l. 9. cap. 7. num. 8. dub. 6. Azor. tom. 2. inſtit. moral. lib. 2. cap. 22. quæſt. 4. Molina tom. 1. de juſtit. diſput. 9. col. anteſſenult. verſ. ulterius dubium eſt,* qui bene addit in Societate quoque JESU eum uſumfructum durare in religioſo uſque ad ſolemnem profeſſionem, aut ſimplicia coadjutorum vota, per quæ hujuſmodi religioſi plenè incorporantur Societati redditi cujuſcumque proprii in particulari, & in communi incapaces; atque his emiſſis extingui, & conſolidari cum proprietate. Quatenus autem ait durare in his religioſis uſque ad hujuſmodi vota eum uſumfructum, eſt intelligendum, niſi bonis antea renunciaverint: tunc enim jure permanente in his religioſis, tranſibit commoditas ad eum, in cujus favorem renunciarunt. An autem idem dicendum ſit, quando religio eſt incapax ſuccedendi ex conſuetudine, aut ſtatuto, dicemus inferiùs.

54 Atque idem dicendum eſt de legato annuo relicto ſæculari: eo enim tranſeunte ad monaſterium capax, ſuccedit monaſterium poſt profeſſionem in illud ſive illud legatum annuum ſit unum, ut quando id legatum ſit in plures penſiones, exonerandi hæredis gratia, ne cogatur totam ſummam ſimul ſolvere: ſive ſint plura legata, & quolibet anno unum diverſum ab aliorum annorum legato, ut quando relinquitur pro alimentis juxta diſtinctionem textus *l. ſi in ſingulos, 4. l. in ſingulos, 8. ff. de annu. legat. & l. ſi cum præfinitione, 20. ff. quando dies leg. ced.* quia id legatum ſola legatarii morte finitur, aut tranſacto tempore definito in legato, ſicut in uſufructu temporali, aut perpetuo contingit ut benè docet *Manuel q. regul. tomo 3. quæſt. 16. art. 5.* Ergo tranſibit in monaſterium ſuccedendi capax, pro eo toto tempore, quo ad monachum pertinebat. At ſi monaſterium ſit ſuccedendi incapax, tunc diſtinguendum eſt: ſi enim cenſeatur multiplex legatum juxta diſtinctionem traditam, tunc profeſſione extinguitur omninò legatum, quia quolibet anno eſt diverſum legatum, & initio cujuslibet anni cedit dies legati, ut habetur *d. l. ſi in ſingulis,* & ideo exigitur in legatario quolibet anno capacitas ſuccedendi, ſive in communi, ſive in particulari. At à profeſſionis tempore jam ille religioſus eſt omnino incapax utroque modo ſuccedendi, atque ita benè etiam docet *Manuel ibidem.* Si verò ſit unum legatum ſic factum exonerandi hæredis gratia, ſi dicamus uſusfructus non perire hac profeſſione, facile eſt defendere, nec hujuſmodi legatum. Et ita docet *Manuel* de utroque. Cæterùm cum *num. præced.* diximus uſumfructum tunc extingui, videtur idem dicendum de hoc legato. Sed credo hoc legatum non extingui, ſed tranſire ſequuta hac profeſſione ad hæredes ſuccedentes in alia hujus profeſſi bona. Quia cenſetur hoc legatum inſtar cenſus, quem monachus ille haberet ad vitam, vel ad certum tempus, quem hac profeſſione non extingui diximus hoc libro ſuprà. Nec eſt inſtar uſusfructus, quippe id nequit transferri, niſi quoad commoditatem, manente jure in monacho, aut monacho, aut monaſterio. At in neutro poteſt manere.

55 Sed jure optimo dubitari poteſt, an ſi religioſus ille ante profeſſionem in religione incapaci alienarat eam uſusfructus commoditatem, aut id jus annui legati, quod plura reputatur, extinguatur id jus profeſſione hac? Et ratio dubitandi eſt, quia utraque ſunt pro toto, ſeu limitatio vitæ tempore, & ut infra dicemus, non cenſetur profeſſio mors naturalis, quando eſt in tertii præjudicium. Sed exiſtimo finiri adhuc. Ratio eſt, quia commoditas uſusfructus, quæ ſola alienari poteſt, nequit manere extincto jure proprietarii, ut diximus ſuprà. At hujus profeſſione non eſt, in quo id jus manere poſſit, ut diximus *numer. 53.* Similiter id legatum annum, quod multiplex eſt, non poteſt acquiri, niſi quolibet anno cedat proprietario, quia initio cujuslibet anni illi debetur: at cùm ſit omnino incapax, non debetur. Et ideo dicendum eſt, per accidens fictionem in hoc caſu operari in præjudicium tertii: item, quia uſusfructus ejus eſt naturæ, ut quotidie acquiratur, & ſequatur omninò perſonam, in qua conſtitutus eſt; & ideo *num. 62. & 63.* dicemus, illa tranſeunte ad aliud monaſterium, tranſire cum illa. Ergo perit quando perſona, in qua eſt, redditur omninò ſucceſſionis incapax, & acquirendi.

56 Hinc deducitur, ante profeſſionem in religione capaci ſuccedendi, integrum eſſe huic teſtari de uſufructu ſibi competenti, & de annuo legato, ſive id unum, ſive plura cenſeantur, quia cùm hæc ſola ejus morte naturali, aut lapſu temporis præſtituti finiantur, poteſt jus illud ſibi competens eo tempore, in alium transferre legando, aut inſtituendo aliquem hæredem, ſicut poſſet transferre donando, aut vendendo. Si verò monaſterium ſit incapax, non poterit teſtari de legato illo annuo, quando plura cenſentur, ſed de ſolo legato, quod ſibi jam ceſſaret ante profeſſionem: quia cætera legata profeſſione extinguuntur. At poteſt teſtari, quando cenſetur unum legatum, utpotè quod non extinguitur ejus profeſſione, ſed tranſiturum erat ad ejus hæredes ab inteſtato, ſi ipſe non teſtaretur. Sicut etiam poſſet teſtari de cenſu annuo ſibi debito. Atque hæc omnia bene docet *Manuel ſu. præced. allegatus,* qui ſubdit, etiam hunc poſſe teſtari de uſufructu. Sed loquitur conſequenter ad ſuam ſententiam exiſtimans eum non extingui hac profeſſione. At cùm diximus *numer. 53.* hunc uſufructum extingui ea profeſſione, eſt conſequenter dicendum, non eſſe huic integrum de illo teſtari, niſi de ea parte ſibi ante profeſſionem debita, ſicut de annuo legato, quando multa reputantur, diximus. Sed ſi quæras quando hic, qui profitetur in religione capaci, teſtatus fuit de uſufructu, cum ſolam commoditatem potuerit transferre, apud quem maneat illud jus? Dicam id transferri in monaſterium, ac ſi commoditatem vendidiſſet: quippe omnia monachi jura in monaſterium tranſeunt, quamvis id jus ſit inutile monaſterio abſque fructuum commoditate, ſicut ipſi quoque monacho inutile erat.

57 Et ſimiliter de fructibus majoratus poteſt ſucceſſor ante profeſſionem in monaſterio capaci teſtari, ſicut poſſet illud vendere pro toto vitæ ſuæ tempore, quando majoratus talis eſt, ut poſſit in illum ſuccedere monaſterium nomine monachi; ſecus autem quando eſt talis, ut nequeat, ſed profeſſione tranſit ad ſequentem vocatum. Quando autem profeſſio fit in religione incapaci ſuccedendi, videtur non poſſe, quia ſtatim jus illud ceſſat, & transfertur ad ſequentem vocatum, quia eadem eſt ratio, ac de uſufructu. At exiſtimo poſse teſtari, ſicut, & poteſt alienare vendendo id jus, quod pro tempore vitæ ſuæ habet, quia eſt verus dominus pro tempore vitæ ſuæ bonorum majoratus, & non eſt ac uſufructuarius, ut dicemus *capit. ſequenti.* Nec eſt verum, majoratum tranſire ſtatim ſequuta hac profeſsione ad ſequentem vocatum, niſi quando ille ante profeſsionem non alienarat: quia, quando alienarat, non cenſetur hæc profeſsio mors in præjudicium tertii, ut diximus ſuprà.

58 Nec ut hæres excluſo monaſterio ſuccedat in uſumfructum, aut legatum annuum, aut majoratum illum, videtur neceſſarium, ſpecialem illorum mentionem fieri, ſed ſatis eſſe inſtitui quempiam hæredem, ut in hæc omnia

nia excluſo monaſterio ſuccedat. Quia, cum hæreditas nil aliud ſit quam ſucceſſio in univerſum jus, quod defunctus habuit, *l. nil eſt aliud, 24. ff. de verb. ſignif.* eo ipſo quod aliquis inſtituitur hæres, ſuccedit in omnia hæc jura, in quæ nullo inſtituto hærede monaſterium ſuccedere debebat. Quamvis regulare ſit, ut teſtamentum in religione capaci non ſortiri debeat effectum à die profeſſionis, ſed poſt mortem naturalem, & interim monaſterium excluſo hærede, & legatariis ſit potiturum illis bonis, ut diximus ſuprà: videtur hoc fallere in uſufructu, ac majoratus bonis; fruetur enim hæres, aut legatarius à die profeſſionis, quia id fallit, ubi eſt conjectura contrariæ voluntatis teſtatoris, ut ibi diximus, quæ in hoc caſu ſatis urgens eſt. Quia omnis diſpoſitio interprenda venit, ita ut aliquid operetur, ut ſupra probavi. Et diſpoſitio generalis, quæ in uno ſolo caſu verificari poteſt, habetur pro ſpeciali, & individua *l. 2.* & ibi Doctores, *ff. de liber. & poſthum.* quod multis aliis allegatis exornat *Surdus conſ. 212. n. 12. & conſ. 299. n. 12. tomo 2.* At cum uſusfructus, & perceptio reddituum illius majoratus finiantur morte monachi, ſi ea expectanda eſſet, ut hæres, aut legatarius hæc haberet, fruſtranea eſſent hæreditas, & legatum quo ad hæc. Sed credo ſic diſtinguendum; ſi hic ſpecifice diſponat de commoditate illius uſusfructus, aut de bonis illius majoratus, ſuccedet inſtitutus à die profeſſionis, ob rationem hic traditam, ne fruſtraneum ſit id legatum. Si verò tantùm ſit ſola generalis inſtitutio, cum poſſit in aliis bonis, ac juribus profeſſi verificari, nec reddatur inutilis, non ſuccedente inſtituto in hoc, non ſuccedet inſtitutus, ſed retinebit monaſterium, dum vixerit: & eo mortuo extinguetur uſusfructus majoratus, qui tranſibit ad ſequentem ſucceſſorem. Nec obſtat hæreditatem eſſe jus ſuccedendi in omnia teſtatoris bona. Quia intelligitur de bonis relictis tempore mortis teſtatoris: hæc autem extinguentur morte.

59 Sed quid dicendum ſi hic vendidiſſet commoditatem illius uſusfructus, & poſtea ingrederetur monaſterium ſucceſſionis incapax, ac proinde extingueretur commoditas illa, ſicut extinguitur uſusfructus, an teneantur hæredes monachi hujus ad reſtituendum pretium emptori? Et videntur teneri, eo quod emptor deceptus ſit, utpotè qui exiſtimabat ſe emere commoditatem toto vitæ illius tempore duraturam. Sed ſic puto diſtinguendum ſi venditor habebat tunc animum ingrediendi prædictum monaſterium, tenebuntur hæredes reſtituere pretium pro rata: ſecus autem, ſi tunc eum animum non habebat. Quia in priori caſu fuit dolus, ſecus in poſteriori; debebat enim emptor cogitare eum uſusfructum poſſe, & morte naturali, & ea civili extingui: fuitque contractus fortunæ utrique periculo expoſitus.

60 Secundò limitanda eſt ſententia principalis, ut duret uſusfructus in monaſterio ſola monachi vita, niſi uſusfructus relictus illi eſſet pro ſe, & ſuo hærede: tunc enim eo poſtea profitente in monaſterio ſuccedendi capaci, nec inſtituto alio hærede, ſuccedet monaſterium, quod loco hæredis habetur *c. in præſentia de probat.* Et cùm in monaſterio cenſeatur novus uſusfructus conſtitutus, ſicut in illo hærede eſt, ut habetur *leg. ſtipulatio iſta. 38. §. ſed ſi quis ff. de verb. obligat.* ibi: *licet diverſi ſint fructus, ubi Gloſſa verb. fructus,* id eſt, uſusfructus; durabit centum annis poſt monachi vitam, ſicut durat uſusfructus monaſterio relictus: ſicut etiam duraret, ſi prior ille uſufructuarius inſtitueret civitatem, aut aliam communitatem hæredem. Secus autem eſſet, ſi uſusfructus eſſet conceſſus pro ſe, & ſuis filiis: non enim tranſiret ad monaſterium poſt profeſſi mortem, tamquam ad filium, intelligitur enim de filiis veris, ut in emphyteoſi conceſſa pro ſe, & pro hæredibus dicemus utrumque. Quod ſi feciſſet teſtamentum, ſuccedet ejus hæres, & morte ejus extinguetur, ut habetur *leg. antiquitas, decimoquarto C. de uſufructu,* ubi dicitur, eum uſumfructum, ne vana ſit proprietas, ad ſolum primum hæredem extendi, & ejus morte finiri. Nec refert ad hoc ſive dicat in ſingulari pro ſe, & pro ſuo hærede, ſive in plurali, pro ſe, & hæredibus. Quippe utroque caſu ad primum ſolum hæredem extendetur, ut tradunt *Mantica de conjectur. ultim. volunt. lib. 8. titul. 14. num. 21. Simon de Prat. de interpretatione ultim. volunt. lib. tertio ſolutione quinta, nu. 29.* & alii, quos refert, & ſequitur *Caſtillo de uſufructu, lib. 1. cap. 61. num. 25.* Quod ſi alium hæredem, & illud monaſterium inſtituiſſet, ſuccedet uterque hæres pro ſua rata. Quod ſi inteſtatus ingrederetur relictis aſcendentibus, vel deſcendentibus, cum hi ſint hæredes, & ſimul monaſterium in ſua legitima, *auth. ſi qua mulier, in fine C. de ſacroſanct. Eccleſ.* nempe, in tertia bonorum parte in hoc Caſtellæ regno, ſi ſolos aſcendentes ille habeat; & in quinta, ſi ſolos deſcendentes, ſuccedet monaſterium pro rata cum illis. Quod ſi teſtamento aſcendentes illos, vel deſcendentes inſtituiſſet, & ſimul monaſterium in ea parte, in qua poterat, ſuccedet quoque monaſterium pro rata in eum uſufructum tanquam cohæres inſtitutus. Secus, ſi titulo legati eam partem monaſterio, aut cuivis alii reliquiſſet: tunc enim non ſuccedent, cum non hæredes, ſed legatarii ſint. Similiter ſuccedet monaſterium pro rata, ſi ille in religione illa jam profeſſus diviſionem bonorum faciet inter filios ſibi permiſſam, quando prius non teſtatus fuerat, *d. authent. ſi qua mulier;* quia tunc quoque monaſterium eſt hæres ſuæ legitimæ, ut ibi dicitur.

61 Tertiò limitatur, ut intelligatur de uſufructu relicto alicui ante profeſſionem. Nam, ſi profeſſo relinquatur ſic diſtinguendum eſt. Si relinquatur contemplatione monaſterii, durabit centum annis, quaſi monaſterio relictus: ſi verò monachi contemplatione durabit ſolo ejus vitæ tempore. Sic tradunt *Baldus l. quidquid n. 1. verſ. ſed nunquid, C. de bon. matern. Pariſius c. in præſentia, n. 163. de probat. Tapia authent. ingreſſi, verb. ſua c. 17. in fine.* Quod ſi dubium ſit, cujus contemplatione relictus ſit exiſtimo duraturum centum annis, tum quia, cùm monachus nihil poſſit ſibi acquirere, ſed totum acquirat monaſterio, præſumitur in eo dubio relictus contemplatione monaſterii: ſicut uſusfructus relictus ſervo præſumitur in dubio relictus contemplatione domini, cui omnia ſervus acquirit, ut tradit *Bartol. l. final. in fine C. de uſufruct.* tum etiam, quia uſusfructus relictus filiofamilias, quando non conſtat, cujus contemplatione relictus ſit, præſumitur in dubio relictus contemplatione ſuperviventis; & ideo ſi pater ſupervivat, præſumetur ejus contemplatione relictus, ne pereat morte filii, & ſi filius ſupervivat, præſumetur ejus contemplatione, ne extinguatur morte patris, ut conſtat *l. final. C. de uſufruct.* & exponunt ibi *Gloſſa verb. intactum, Bartol. ibi, ad fin. Salycetus n. 3. Baldus n. 5. Paulus n. 1. & 2. Angelus in ſumma, verb. uſufructus n. 22. & ibi Sylv. qu. 11. dict. 1. Armilla in fine, Tabiena in fine, Antonius Gòmez l. 48. Tauri n. 2.* Ergo ſimiliter in hoc dubio cenſebitur relictus contemplatione monaſterii, ne morte monachi pereat, ſed duret centum annis. Quippe comparatur monaſterium aut ſervo, aut filio, prout ſibi utilius eſt, & diximus ſuprà.

62 Tandem dubitari meritò poterit, an uſusfructus ille acquiſitus monaſterio profeſſione monachi, ſeu relictus monacho profeſſo, tranſeat cum ipſo legitimè tranſeunte ad aliud monaſterium. Et videtur non tranſire: quia hæreditas jam adita a priori monaſterio non tranſit ad id ſecundum, juxta omnes, nec ſolum delata juxta veriorem ſententiam, ut inferius dicemus: ergo cùm uſusfructus ille ſit plenè jam acquiſitus priori monaſterio profeſſione illius monachi, non tranſibit ad poſterius. Secundò, quia id efficit diſpoſitio legis ſtatuentis omnia religioſi tranſire ad religionem, quod efficeret diſpoſitio ipſiuſmet religioſi; ſed ſi ille ante profeſſionem tranſtuliſſet commoditatem illius uſusfructus teſtamento, aut donatione, aut venditione, aut alio modo, abſque dubio non tranſiret in poſterius monaſterium. Ergo idem dicendum eſt, ſtante juris diſpoſitione, ut per monachi profeſſionem acquiratur monaſterio uſusfructus.

63 Dico tamen primo, ſi is uſusfructus eſſet acquiſitus monacho ante profeſſionem, eum tranſire ad poſterius monaſterium à tempore, quo in poſteriori profitetur; quod ſi poſterius eſset ſucceſſionis incapax, perire à tempore illius profeſſionis, & conſolidari cum proprietate. Ducor, quia uſusfructus ejus eſt naturæ, ut ſequatur perſonam, in qua conſtitutus eſt, ab eaque pendeat quo ad eſſe, & conſervari: quare uſusfructus non eſt inſtar aliorum monachi bonorum, ſed dependet à monachi perſona perſeverante in eo monaſterio, ſicut ab ejus vita. Inſuper optimè confert ad hoc probandum *l. 1. §. final. ad fin. ff. de uſufruct. accreſ.* ibi; *uſusfructus quotidie conſtituitur, non ut proprietas eo tempore, quo vendicatur,* ubi Paulus *n. 4.* per illum textum ait, acquiſitionem proprietatis habere cauſam inſtantaneam, uſusfructus autem ſucceſſivam; quod illa ſtatim perfectè acquiratur, hic autem non, ſed ſucceſſivè. Cum ergo non cenſeatur perfectè acquiſitus priori monaſterio, ſed ſucceſſivè quotidie acquiratur ex monachi perſona, ceſſabit ille, quoties ceſſat jus ex monachi illius perſona ſuccedendi, eo quod jam profeſſus ſit in alio monaſterio. Et hinc patet ſolutio ad priorem rationem contrariam. Poſteriori etiam nullius eſt momenti; quippe facilè eluditur: nam legatum conditionale pertinet ad monaſterium, in quod tranſiit monachus, & reperitur profeſſus tempore impletæ conditionis, ut inferius dicemus, cum tamen ſi jus illud in alium tranſtuliſſet ante ingreſſum ſive donatione, ſive teſtamento, ſive venditione, ad illud, in quod translatus eſt, pertineret. Quare diſpoſitio legis ſtatuentis bona ad monaſterium tranſire, intelligitur juxta ipſorum bonorum naturam.

64 Secundò dico, idem aſſerendum, ſi relictus ſit uſusfructus ille inter ſe, & pro ſuo hærede: nam ratione perſonæ monachi pertinebit ad monaſterium prius, donec ille in poſteriori profiteatur: hæres autem cenſebitur id poſteriùs monaſterium, in quo tempore mortis ille reperitur. Quia tunc attenditur hæreditas, & tunc debet ſuccedere monaſterium in novum illum uſumfructum tamquam hæres.

65 Tertiò dico, ſi is uſusfructus relictus ſit monacho poſt profeſſionem contemplatione monaſterii, eum permanſurum in priori monaſterio, quia cenſetur illi relictus: ſi verò relictus ſit contemplatione monachi, cenſetur relictus monaſterio dependenter à perſona illius monachi, & ideo tranſibit cùm illo ad poſterius monaſterium: ſicut diximus *n. 63.* de uſufructu relicto ante ingreſſum. Si autem dubium ſit, cujus contemplatione, præſumetur (ut diximus *n. 61.*) relictus contemplatione monaſterii, & ideo apud prius remanebit. Et ideo non approbo quod indiſtinctè dicit *Fulgoſius l. ſi ſervo, in fin. ff. quibus mod. uſusfructus amitt.* ubi dicit, uſumfructum relictum monacho, qui poſtea ad aliud monaſterium tranſit remanere apud prius, aut interire mutatione perſonæ.

66 Ul-

66 Ultimo dico, ſi is uſufructus relictus ſit tempore novitiatus, utendum eſſe eadem diſtinctionem numeri præcedentis. Præterquam quod in dubio; cum enim novitius poſſit ſibi acquirere, ac religionem deſerere, crederem in dubio præſumi relictum contemplatione ipſius, ac ſubinde ipſius perſonam ſequuturum.

SUMMARIUM.

An uſusfructus paternus in adventitia filii bona extinguatur profitente patre in religione incapaci ſuccedendi? num. 67.
Quid ſi eſt religio capax refertur triplex ſententia? num. 68. *&* 69.
Explicatur ſententia Auctoris, & ſolvuntur contraria? num. 70.
An id ſit verum in bonis majoratus, in quem ſuccedit filius, & monaſterium, in quo profeſſus eſt pater retineat illum uſumfructum? num. 71.
An ſi majoratus ſit talis, in quem non poteſt ſuccedere monaſterium per patris illum obtinentis profeſſionem, extinguatur uſusfructus? Et quid ſi ille majoratus eſſet filii, & pater aut filius profiterentur? num. 72.
An ſi pater in ſæculo filium emanciparat, dimidia pars uſusfructus, quam in præmium emancipationis retinebat, extinguatur per patris profeſſionem? num. 73.
An uſusfructus legitimæ filii tranſeat quoque in monaſterium per patris profeſſionem? num. 74.
An extinguatur uſusfructus patris profeſſi filio ducente uxorem? num. 75.
An pertineat ad monaſterium uſusfructus adventitiorum, quæ pater poſt profeſſionem acquiſivit? num. 76.
An ſi monaſterium ea bona filii non adminiſtret, teneatur ſolvere adminiſtrationis pretium? num. 77.
Quid de uſufructu, quem habet parens tranſiens ad ſecundas nuptias, in bonis, quorum perdit proprietatem, & ea pertinent ad filios, an amittatur is uſusfructus patre, aut filio profitente ſive in religione capaci, ſive incapaci ſuccedendi: & quid ſi hic prius patre obeat? num. 78.

67 QUæſtio ultima, An uſusfructus paternus in adventitia filii bona expiret ipſius patris profeſſione, & pertineat ad filium; an potius tranſeat ad monaſterium toto tempore vitæ paternæ, ſicut alii uſusfructus tranſeunt. Et quidem quando religio eſt ſuccedendi incapax, expirabit ea profeſſione, & in poſterum pertinebit ad filium, ſicut de aliis uſibusfructibus diximus *num.* 53. Et quod ibi diximus de votis in Societate JESU emiſſis, eſt quoque in hoc caſu dicendum, quia eadem eſt ratio.

68 Quando autem religio eſt ſuccedendi capax, eſt triplex ſententia. Prima ſuſtinet eum uſumfructum extingui profeſſione patris, & ex tunc pertinere ad filium. Ducitur, quod id diſcriminis ſit inter uſumfructum paternum, & alios, quia hi acquiruntur ex hominis diſpoſitione uſufructuario ad nullum miniſterium aſtricto, ſed dumtaxat, ut fruatur prudenter, quod meliùs præſtabitur in religione, quam extra: ille autem comparatur ex legis diſpoſitione ratione patriæ poteſtatis, cum onere adminiſtrandi peculii filiorum *l. cum oportet C. de bon. quæ liber.* Ergo ceſſantibus patria poteſtate, & facultate adminiſtrandi bona, ut paterna profeſſione revera ceſſant, extinguetur ille uſusfructus. Nec obſtat poſſe ea bona per religionis miniſtros adminiſtrari. Quia jus ſoli patri hanc adminiſtrationem, & ratione illius uſumfructum conceſſit, fidens magis paternæ, quam alienæ adminiſtrationi, ut optimè tradit *Tiraquellus l. ſi unquam in præfat. numer.* 29. *Cod. de revocand. donatione.* Secundo, quia juxta veriorem ſententiam, quam hoc libro ſupra amplexi ſumus, eſt, ſtatim ac pater profitetur, tradenda legitima filio: at ea eſſet filio inutilis, ſi uſusfructus apud monaſterium remaneret. Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent *Martin. Syllan.* Doctor antiquus quem referunt *Cynus authent. idem eſt, in princip. quæſt.* 2. *Cod. de bonor. quæ liber. & ibi Albericus num. unic. Salycetus numer.* 1. *idem Salycetus authent. ſi qua mulier numer.* 2. *quæſt.* 3. *Cod. de ſacroſanct. Eccleſ. & authent. ingreſſi num. penult. quæſt.* 7. *Cod. eodem titul. ubi Jaſon. numer.* 48. *Hippolyt. ſingul.* 668. *num.* 3. *Bernardus Diaz regul.* 749. *numer. unic.* dicens enim uſumfructum acquiri monaſterio, ſubdit limitando, ut limitat *Jaſon* proximè allegatus, qui limitat præterquam in uſufructu paterno. *Additionator ad Decim. cap. in præſentia in nova editione numer.* 256. *verb. extinguatur de probat. Boerius deciſ.* 198. *in fine. Roſella in ſumma verb. donatio* 1. *numer.* 44. *Covar. capit.* 2. *numer.* 9. *de teſtament. Gregorius Lopez*, licet aliquantulum dubius *; l.* 5. *verb. el uſofructo titul.* 17. *part.* 4. *Riminaldus §.* 1. *numer.* 128. *inſtitut. per quas perſonas nobis acquirend. Marquechus de diviſione bonor. libr.* 4. *capit.* 4. *numer.* 32. *Fachineus in controverſ. juris libro* 6. *cap.* 12. *verſ. ego puto. Meres de majorat. in* 1. *editione* 2. *parte quæſt.* 3. *num.* 14. *Mendez l. cum oportet* 2. *parte num.* 131. *C. de bon. quæ liber. Cevall. in ſuis quæſtionib. communib. quæſt.* 64. *num.* 4. *Caſtillo de uſufructu lib.* 1. *cap.* 64. *à num.* 8. *uſque ad finem. Benedictus Ægidius l.* 1. *parte* 4. *§.* 2. *num.* 11. *uſque ad* 19. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.*

69 Secunda ſententia ſuſtinet, dimidiam illius uſusfructus paterni partem pertinere ad monaſterium, reliquam autem dimidiam ad filium. Ducitur, quod patre emancipante filium ita dividatur uſusfructus *leg. cum oportet ſexto §. ſin autem Cod. de bon. quæ liber.* At pater profitens in religione, facto ſuo emancipat filium, cum per ejus profeſſionem liberetur à patria poteſtate: ergo ſolam dimidiam uſusfructus partem, quæ ad patrem emancipantem pertinere debebat, retinebit monaſterium. Hanc ſuſtinent *Bartolus authent. idem eſt, in princip. numero ſecundo Cod. de bon. quæ liber. & ibi Angelus numero primo Abbas capit. in præſentia numero* 57. *de probationibus, & ibi Bart. numer.* 123. *Mantua ibi numero* 69. *Angelus in ſumma verb. religioſus numero* 50. *Sylveſter verb. religio* 6. *quæſtione prima dicto primo Armilla verb. religio numero* 20. *& ibi Tabiena quæſtione* 33. *numer.* 34. *Gomez Arias l.* 56. *Tauri paulo poſt principium, Riminaldus* ſibi contrarius *§. hoc quoque à nobis num.* 19. *inſtit. perſonas nobis acquir. Lælius Zecchius de Republica eccleſiaſtic. tit. de regularib. capit.* 3. *num.* 14. *ampliat,* 3.

70 Tertia ſententia (cui tamquam probabiliori accedo, quamvis utraque præcedens ſatis probabilis ſit) ait uſumfructum nequaquam extingui, nec diminui, ſed totum pertinere ad monaſterium toto paternæ vitæ tempore. Ducitur, quod nulla ſit commoda differentiæ ratio inter uſumfructum paternum, & alios. Si ergo alii uſufructus tranſeunt ad monaſterium, tranſibit ſimiliter paternus. Nec obſtant rationes contrariæ. Nam ad priorem adductam *numero ſexanteſimo octavo* reſpondetur, non eam adminiſtrationem eſſe ſolam hujuſmodi conceſſionis uſusfructus rationem, ſed favorem quoque paternum; & ideo ceſſante adminiſtratione, non ceſſat uſusfructus: eo vel maximè, quod per miniſtros monaſterii id adminiſtrandi munus obiri poterit, nec eſt neceſſarium, ut equè bene, ac per patrem obiretur: ſicut pater in perpetuam amentiam incidens minimè uſufructu privatur, quamvis adminiſtrandi bona incapax ſit. Poſteriori rationi ſatisfiet *numer.* 74. Nec obſtat etiam ratio adducta *numero præcedenti*, quod ea dimidia hujus uſusfructus pars concedatur patri in præmium beneficii ab ipſo per emancipationem in filium collati. At in hoc eventu pater nullum filio beneficium contulit. Nam principalis ejus intentio, quæ in unoquoque actu ſpectanda eſt, non fuit filii emancipatio, ſed profeſſio: ex qua profeſſione jus patriæ poteſtatis non facto beneficio, ſed legis diſpoſitione ſolvitur. Et ideo hanc ſententiam ſuſtinent *Gloſſa authent. idem eſt, in princip. verb. lege* C. *de bonis, quæ liber. & ibi Fulgo. num.* 3. *Bartol.* ſibi contrarius *authent. ingreſſi in* 2. *lectura numer.* 49. C. *de ſacroſanct. Eccleſ. Paulus authent. excipitur, in princip. num.* 7. C. *de bon. quæ liber. & ibi Baldus numer.* 3. *in fin. Jacob. Butrigar. in fine, Decius capit. in præſentia, in nova edition. num.* 256. *&* 257. *de probation. & ibi Pariſius numer.* 163. *&* 164. *Berojus à numer.* 530. *uſque ad numer.* 532. *Bartholemæus Socinus conſil.* 10. *numer.* 20. *libr.* 1. *Alexander conſil.* 139. *num.* 5. *lib.* 2. *Crottus l. gallus §. & quid ſi tantum num.* 20. *ff. de liber. & poſthum. Cepol. conſil.* 22. *num.* 4. *in civilibus, Navarr. comment.* 2. *num.* 38. *de regularibus, Antonius Gomez l.* 48. *Tauri num.* 8. *ad fin. & ibi Cornejo in additio. Menchaca de ſucceſſ. progreſſ. lib.* 1. *§.* 1. *numer.* 46. *Cavalcan. de uſufruct. mulier. relict. numer.* 141. *Pinell. l.* 1. *parte* 1. *à numero* 49. *Cod. de bonis matern. Salzedo addit. ad reg.* 794. *Bertrand. Diaz numero unico, Perez l.* 1. *titul.* 2. *pag.* 103. *libr.* 5. *ordinamenti. Caldus l. ſi curatorem verb. læſis, à numer.* 140. *Cod. de integr. reſtit. Tapia d. authent. ingreſſi verb. ſua cap.* 17. *num.* 7. *Matienzo libr.* 5. *recopilat. titul.* 1. *l.* 9. *gloſſ.* 2. *numer.* 2. *Spino ſpecul. teſtament. gloſſ.* 4. *rubrica numer.* 16. *& gloſſ.* 12. *principali numero* 32. *Guttierez quæſt. canonic. lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 100. *Molina tomo* 1. *de juſtitia diſput.* 9. *ad fin. & diſputione* 140. *columna* 4. *verſ. an vero uſusfructus, Neonardus libr.* 2. *de juſtit. capit.* 41. *dub.* 10. *num.* 83. *Azor tomo* 1. *inſtitut. moralium libr.* 12. *capit.* 8. *quæſtione* 2. *& tomo* 2. *libr.* 2. *capit.* 22. *quæſtione* 4. *Sayro in clavi regia lib.* 9. *cap.* 7. *num.* 9. *Rebell. tract. de juſtit. p.* 2. *lib.* 1. *quæſt.* 8. *ſect.* 6. *num.* 64. *& p.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 7. *ſect.* 2. *num.* 21.

71 Quæ quidem ſententia extendenda eſt, ut etiam habeat locum in bonis majoratus, in quem ſucceſſit filiosfamilias, quorum fatentur omnes patrem conſequi uſufructum, quem quidem ſemel jam acquiſitum pater non amittet per profeſſionem, ſed ille pertinebit ad monaſterium quandiu pater vixerit; & ita tenet *Tapia eodem capit.* 17. *nu.* 8. & debent ſuſtinere omnes Doctores allegati *num. præcedenti*, cum indiſtinctè de uſufructu loquantur, nec ſit ſpecialis ratio de hoc.

72 Hinc deducitur primo, patre obtinente majoratum, in quem non poteſt ſuccedere monaſterium (qualis eſt, qui juriſdictionem annexam habet, ut Comitatus, Marchionatus, Ducatus; vel à quo ab inſtitutore excluditur monachus, ut inferius dicemus) ubi primùm pater profeſſus fuerit in religione, non poſſe monaſterium potiri fructibus illius majoratus, ſed omnes illos una cum majoratu pertinere ſtatim ad ſequentem vocatum, quia in patre nullus erat uſusfructus formalis, ſed ſolus cauſalis concomitans proprietatem; id eſt, nullus erat productus uſusfructus ſeparatus à dominio proprietatis, qui dicitur formalis, ſed erat ſolus uſusfructus productus à dominio proprietatis, exiſtens in ipſomet patre proprietatis domino, qui eſt individuus proprietatis comes, & dicitur cauſalis. Cum ergo per profeſſionem ceſſet proprietas majoratus, ceſſabit quoque uſusfructus ille cauſalis ipſam concomitans. Et contrà autem, ſi filius in illum majoratum ſucceſſerat, & conſequenter pater illius uſumfructum compararat, non amittetur per ſubſequutam patris profeſſionem, ſed retinebit illum uſumfructum monaſterium, quamdiu pater vixerit, quia uſusfructus ille formali ſemel productus in patre à proprietate majoratus perſeverare in filio, non perditur patris profeſſione, ſed tranſit ad monaſterium, juxta dicta *numero præcedenti*, quamvis juriſdictionis adminiſtratio tranſire nequeat, ſed maneat in filio. Si tamen filius ille profiteretur in religione, ac ſubinde majoratus ille tranſiret ad ſequentem vocatum, perinde ac morte ipſius tranſiret, conſtat uſumfructum paternum extingui, ſicut majoratus filii extinguitur, quia in eo eventu vocatus eſt ab inſtitutore ſequens ſucceſſor, ut plenè quoad omnia in majoratum ſuccedat. At ſi majoratus talis eſſet; qui profeſſione religionis non amitteretur, ſed maneret apud monaſterium, retineret adhuc pater uſumfructum, dum ſuperſtes fuerit, ſicut retinet in cætera filiifamilias profeſſi adventitia, & mortuo patre pertinebit ille uſusfructus ad monaſterium, dum vixerit monachus.

73 Secundò deducitur, dimidiam uſusfructus partem, quam pater ſæcularis emancipans filium comparaverat in emancipationis præmium, juxta *l. cum oportet. §. penult. C. de bon. quæ liber.* non amitti per profeſſionem patris poſtea ſubſequutam, ſed pertinere ad monaſterium, quia eadem eſt ratio de hac uſusfructus parte, ac de toto uſufructu, ita docet *Jaſon authentic. ingreſſi numero quaranteſimooctavo C. de ſacroſanct. Eccleſiis*, & idem docere debent omnes Doctores allegati *numero ſeptuageſimo*. Nec quos *Jaſon* in contrarium allegat, dicunt contrarium, ſed ſolum tractant de veritate ſecundæ ſententiæ allegatæ *numero* 69. nempe, an pater profitens amittat dimidiam uſusfructus partem, ſicut amitteret per emancipationem, an potiùs totum uſumfructum retineat?

74 Hæc tamen ſententia principalis tradita *numero* 70. ut uſusfructus paternus in adventitiis filii tranſeat ad monaſterium, limitanda eſt primò, ut retenta opinione dicente, legitimam ſtatim, ac pater profitetur, tradendam filio, quam amplexi ſumus ſupra, intelligatur de aliis bonis præter filii legitimam: nam juxta Doctores id dicentes, dicendum eſt neceſſario, eam cum uſufructu illi tradendam; alias illi eſſet inutilis, nec alimentis poſſet deſervire, qui finis ejus legitimæ tradendæ eſt. Sed ſecus eſt dicendum, juxta ſententiam dicentem nec legitimam tunc tradendam. Atque ita docent *Menchaca de ſucceſſion. progreſſ. libro primo, §. primo, numero* 48.

75 Secundò temperatur, ut is uſusfructus in adventitiis filii, & majoratu duret quamdiu pater vixerit, niſi in hoc Caſtellæ regno interim filiusfamilias ad matrimonium tranſeat, & recipiat Eccleſiæ benedictiones. Nam ſicut in hoc regno pater exiſtens in ſæculo, ſtatim amitteret totum uſumfructum, & ad filium pertineret, juxta legem regiam *Tauri* 48. quæ hodie eſt lex 9. *tit.* 6. *libro* 5. *recopilationis*, ita eo profeſſo monaſterium illum amittet, utpote quod non major jus, quam pater comparat. Et ita docet *Molina tomo* 1. *de juſtitia diſput.* 9. *ad finem, & diſputatione* 140. *colum.* 2. *verſ. an verò uſusfructus*. Et hoc eſt certum.

76 Tertio temperatur, ut procedat in bonis adventitiis filiofamilias acquiſitis ante profeſſionem paternam; quia, cùm a profeſſionis paternæ tempore filius non ſit ſub patris poteſtate, non acquirit pater uſumfructum in bona poſt illam à filio acquiſita, & conſequenter nec monaſterium. Sic *Molina ea. diſputatione* 6. *ad fin. & ea. diſputatione* 140. *colum.* 5. *verſ. hoc tamen fundamento.*

77 Ultimo intellige, dummodo ſi monaſterium, aut pater ea bona filii non adminiſtret, perſolvat pretium adminiſtrationi neceſſarium: quippe cum hoc onere is uſusfructus ad patrem pertinebat.

78 Tandem dubitatur de lucro delato filiis prioris matrimonii ob tranſitum parentis ad ſecundas nuptias, qui quidem acquirunt proprietatem bonorum, quæ parens ille habuit ex bonis conjugis defuncti, & totus uſusfructus reſervatur parenti illi, dum vivit, ut latè explicui *libro* 7. *de matrimonio tota diſputatione* 89. Dubium ergo eſt, an patre, aut filio tranſeuntibus ad religionem, amittatur hic uſusfructus, aut hæc proprietas. Et quidem dicendum eſt, filio tranſeunte ad religionem, monaſterium ſuccedendi capax ſolam proprietatem illius lucri acquirere, qualem filius ille habebat, uſufructu manente apud patrem, dum vivit: ſicut idem contingeret filio manente in ſæculo. Sic allegatis *Ruyno, Boerio, & Bellon.* tradit *Cavalcanus deciſione prima, numero quinquageſimotertio parte* 3. Quod ſi filius ille priùs obeat, quam parens ille, qui ad ſecundas nuptias tranſiit, proprietas illa conſolidatur cum uſufructu illo parentis, illaque privabitur monaſterium. Quia quamvis eſſet illi acquiſita, id non erat omnino perfectè, ſed revocabiliter, ſi filius ille ante parentem decederet; & eo ſic decedente proprietas illa non pertinet ad alios fratres, nec ad filii illius hæredes, & conſequenter nec ad monaſterium, ſed ad patrem, qui uſumfructum habebat, ut probavi *libro* 7. *de matrimonio diſputatione* 89. *numero* 22. & tenet in propriis terminis *Cavalcan.* alios referens *eadem deciſ.* 1. *à numero* 57. *uſque ad* 62. refertque ſic lite mota fuiſſe quinquies judicatum contra monaſterium. Similiter e contra parente profitente in monaſterio capaci, retinebit monaſterium eum uſumfructum, dum parens ille vivit: quod ſi filius præmoriatur, pertinebit quoque proprietas ad monaſterium; ſicut pertineret ad patrem manentem in ſæculo: quia hujuſmodi monaſterium ſuccedit in omnia jura profeſſi. Quod ſi monaſterium ſit incapax ſuccedendi, ſi filius ſit is profeſſus, conſolidabitur proprietas cum uſufructu paterno à die profeſſionis: & ſi parens ſit is, qui profitetur, uſufructus pertinebit à tempore profeſſionis ad filium proprietarium, quia hæc contingerent morte naturali parentis, & filii. At illa profeſſio reputatur ac mors naturalis.

CAPUT XIV.

Qualiter tranſeat ad monaſterium juſpatronatus, jus nominandi ad emphyteoſim, petendæ renovationis ejuſdem, jus retractus ratione ſanguinis competentia in ſæculo religioſo.

SUMMARIUM.

Jus præſentandi, aut eligendi competens monacho, ut parti alicujus collegii, an tranſeat ipſo profeſſo ad monaſterium? n. 1.
Quid ſi pertineret jure ſingulari? n. 2.
An primogenito patrono profitente tranſeat jus patronatus ad ſecundogenitum: & quid quando erat perſonale? n. 3.
An monacho conſtruente, aut dotante Eccleſiam, juſpatronatus tranſeat ad monaſterium? n. 4.
Quid ſi religio ſit ſuccedendi incapax, aut ſit Societatis JESU? n. 5.
An id juſpatronatus extinguatur perſona monachi, & eo tranſlato ad aliud monaſterium, tranſeat cum illo? n. 6.
An ſit ſolius Abbatis abſque conſenſu conventus præſentare? n. 7.
An ſit valida præſentatio à ſolo Prælato? n. 8.
An jus inſtituendi competens Epiſcopo, aut alii Prælato tranſeat in monaſterium cum illo jurepatronatu, n. 9.
An ſi monachus, cujus erat juſpatronatus, præſentaret virtute illius, valeat præſentatio? n. 10.
Quid ſi præſentaret, aut eligeret abſque ſuperioris licentia, ex poteſtate ſibi à patronis, aut electoribus tradita an valeat? refertur quædam ſententia. n. 11.
Sententia Auctoris. n. 12.
An exigatur licentia quando electores, aut patroni concordant ut is præſentetur, aut eligatur, quem monachus elegerit? n. 13.
An jus nominandi ad emphyteoſim pertinens ante ingreſſum religionis perſeveret in novitio, aut in eo, qui emiſit vota biennii in Societate JESU? n. 14.
Quid de profeſſis in ordine Minorum, an illis competat id jus, ac revocandæ nominationis factæ? Refertur quædam ſententia, num. 15.
Explicatur ſententia auctoris, & quid de profeſſis & formatis coadjutoribus in Societate JESU? n. 16.
An hoc jus nominandi tranſeat ad monaſterium ſuccedendi capax, & tranſlato monacho ad aliud monaſterium, tranſeat cum illo, & eo mortuo pereat? n. 17.
An officium publicum, ut tabellionis &c. quod indiget renunciatione intra certum tempus facta ante mortem, ut perdatur, amittatur ea renunciatione non facta ante id tempus tranſactum, à tempore illius uſque ad profeſſionem in ordine Minorum, ſed tranſeat uſque ad mortem naturalem? n. 18.
Quid ſi non renunciavit ante profeſſionem, an poſſit poſt illam? n. 19. 20. *&* 21.
Quid ſi eſſet novitius, aut ligatus votis biennii in Societate JESU? n. 22.
Quando poſſit renovatio emphyteoſis peti? n. 23.
An poſſit profeſſus eam petere, aut monaſterium ejus nomine? num. 24.
An retractus ratione ſanguinis competat profeſſo in ordine ſuccedendi incapaci, aut monaſterio ejus nomine? n. 25.
Quid quando eſt capax ſuccedendi? n. 26. *&* 27.
An monaſterio vendente rem illam monachi ad vitam, competat proximiori conſanguineo jus retractus? n. 28.
An hoc retractus jus competat religioſis, qui ſola biennii vota emiſere in ſocietate JESU? n. 29.
Quid de novitiis? n. 30.

1 QUatuor difficultates, eaſque breves involvit præſens quæſtio, quæ ſuo ordine enodandæ ſunt. Prima difficultas eſt de jure patronatus, ſeu præſentandi, quod in ſeculo competebat monacho, an profeſſo tranſeat ad monaſterium? Et quidem, ſi illud præſentandi jus, aut eligendi competebat monacho jure collegii, aut communitatis alicujus, non tranſit ad monaſterium, ſed eo profeſſo deperditur, quia deſinit eſſe pars illius communitatis. Et ſic docent *Gloſſa c. beneficium verb. conferendum in addition. de regular. in* 6. *& ibi Joan. And. Dominicus n.* 6. *ad fin. Francus n.* 3.

2 Si autem pertineat jure ſingulari, tunc tranſit in monaſterium, quippe id ſuccedit in omnia monachi jura. Atque ita docent *Gloſſa, Joan. And. Dominic. & Franc. allegati n. præced. Lambertin. de jurepatronatus lib.* 2. *p.* 1. *qu.* 2. *art.* 11. *n. ult. Flor. de Mena Addit. ad Gamam. deciſ.* 6. *n.* 2. *conſ.* 6. *& lib.* 1. *variarum q.* 16. *§.* 2. *n.* 5. *Manuel qq. regular. tom.* 2. *q.* 122. *art.* 2. Et ideo jure optimo dixerunt *Imola leg. cum pater* 79. *§. hæreditatem, el* 1. *n.* 5. *ff. de legat.* 2. *& ibi Baldus n. unico, Salycetus l.* 1. *n.* 6. *C. de hæred. inſtit.* jus eligendi non amitti per ingreſſum religionis.